

Uhripoliittinen
toimenpideohjelma
2026–2030

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman *Vahva ja välittävä Suomi* mukaisesti hallitus on laatinut Uhripoliittisen toimenpideohjelman, jonka tavoitteena on parantaa uhrien asemaa rikosoikeudellisissa menettelyissä ja turvata rikoksen uhrien tukipalveluiden rahoitus. Uhrien auttaminen ja tukeminen on yksi kriminaalipolitiikan tavoitteista.

Oikeusministeriö asetti 8.1.2024 ohjausryhmän koordinoimaan hanketta, jossa Uhripoliittinen toimenpideohjelma valmisteltiin. Ohjausryhmän tehtävänä oli ohjata, koordinoita ja seurata hankkeen tavoitteiden etenemistä sekä toimenpideohjelman valmisteluprosessia. Ohjausryhmä asetti hankkeen edellyttämät valmisteluelimet. Hanke toteutettiin kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe keskittyi rikoksen uhrien tukipalveluiden rahoituksen turvaamiseen; tätä varten asetettu työryhmä luovutti maaliskuussa 2025 ohjausryhmälle ehdotuksensa¹ rikoksen uhrien yleisten ja erityistukipalveluiden rahoituksen turvaamiseksi ja rahoitusvastuiden selkeyttämiseksi. Hankkeen toinen vaihe keskittyi rikoksen uhrin aseman parantamiseen rikosprosessissa; tätä varten asetettu työryhmä laati ehdotuksen niistä toimenpiteistä, joilla voidaan parantaa rikoksen uhrien asemaa rikosoikeudellisissa menettelyissä ja luovutti ehdotuksen² ohjausryhmälle kesäkuussa 2026.

Uhripoliittinen toimenpideohjelma on valmisteltu oikeusministeriössä näiden ehdotusten pohjalta. Uhripoliittisella toimenpideohjelmalla hallitus pyrkii parantamaan rikoksen uhrien asemaa rikosoikeudellisissa menettelyissä toimenpiteillä, joilla kehitetään muun muassa uhrien sensitiivistä kohtelua, uhreille kohdennettavaa ja viranomaisien välistä viestintää sekä uhrin suojelua rikosprosessissa. Lisäksi ohjelmaan sisältyy selvityksiä uhrien asemaa parantavista lainmuutoksista. Uhripoliittisella toimenpideohjelmalla pyritään myös turvaamaan rikosten uhrien yleisten ja erityistukipalveluiden rahoitus. Rikoksen uhrin kannalta tukipalvelut sekä rikoksen uhrin tarpeet huomioon ottava rikosprosessi ovat kriminaalipolitiikan keinovalikoimassa olennaisia keinoja rikoksesta aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Tukipalveluiden tarjoama apu, tuki ja neuvonta edistävät uhrin toipumista ja helpottavat osallistumista rikosprosessiin. Tuki edistää osaltaan myös rikosprosessin sujuvuutta ja rikosvastuun toteutumista. Ohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota pääministeri Orpon hallituksen ohjelmassa mainittuihin, haavoittuvassa asemassa oleviin uhriryhmiin. Näitä ovat muun muassa lapset sekä perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhrin. Lisäksi huomiota on kiinnitetty järjestelmällisen häirinnän kohteeksi joutuneisiin virkamiehiin ja työntekijöihin. Ohjelmaan sisältyvät alla mainitut toimenpiteet, jotka on kuvattu tarkemmin työryhmien ehdotuksissa.

Uhripoliittiseen toimenpideohjelmaan sisältyvät toimenpiteet

- Selvitetään lainmuutostarpeet oikeudenkäyntikuluja koskevan erityislain (269/1974) säännösten ajantasaistamiseksi. Selvityksen pohjalta valmistellaan tarvittavat lainmuutokset.
- Arvioidaan lainmuutostarpeet rikoksen uhrien tukipalveluiden järjestämisen turvaamiseksi uhridirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpanon valmistelun yhteydessä.
- Asetetaan pysyvä koordinaatioelin uhrin oikeuksien edistämiseen ja toimien seurantaan.

---

¹ Saatavilla osoitteessa: https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/beb4725f-7166-4e86-a9bf-529ee35bbb04/dac442b7-27fe-4ba3-b970-4bf050a9a26a/RA-PORTTI_20250519133558.PDF.

² Saatavilla osoitteessa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-395-7>.

- Valtiotyönantaja vahvistaa valtion työnantajaorganisaatioiden kykyä ehkäistä ja käsitellä järjestelmällistä häirintää parantamalla niihin liittyvää tietoisuutta ja osaamista.
- Rikoksen uhriksi joutuneiden lasten edunvalvontaa rikosprosessissa ja lastensuojeluasioissa kehitetään valtakunnallisesti monialaisessa yhteistyössä.
- Parannetaan rikosprosessitoimijoiden ja uhreja kohtaavien ammattilaisten valmiuksia kohdata rikoksen uhri sensitiivisesti.
- Kehitetään uhreille kohdennettavaa viestintää ja tietomateriaaleja.
- Vahvistetaan viranomaisten välistä viestintää, tiedonkulkua ja yhteistyötä.
- Varmistetaan suojelutarpeiden tunnistaminen ja suojelutoimien toteutuminen rikosprosessissa.
- Parannetaan rikoksen uhrien oikea-aikaista ohjaamista tukipalveluihin.
- Kehitetään tulkkauksjärjestelyihin liittyviä käytäntöjä rikosprosessissa.
- Rikosuhrimaksujen kertymät kohdennetaan EU- ja kansainvälisen sääntelyn edellyttämiin rikoksen uhrien tukipalveluihin uhreille tarjottavan tuen vähimmäistason turvaamiseksi. Kertymillä voi harkinnanvaraisesti rahoittaa myös muuta rikosuhrien tukitoimintaa.
- Naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan uhreille tarkoitetun Nollalinjan puhelinpalvelun vastausprosentti pyritään nostamaan 70 prosenttiin ja Nollalinjan chat-palvelun rahoitus turvataan.
- Toteutetaan selvitys rikoksen uhrien tukipalvelujen merkityksestä rikoksen uhreille sekä niiden roolista ja vaikutuksesta rikosprosessin sujuvuuteen, oikeusturvaan ja rikosvastuun toteutumiseen. Lisäksi tulisi selvittää tukipalvelujen saatavuutta ja maantieteellistä kattavuutta.

Toimeenpano ja seuranta

Uhripoliittisen toimenpideohjelman toimeenpanokausi on 2026–2030. Oikeusministeriö valmistelee raportin ohjelman toimeenpanosta toimeenpanokauden lopussa. Oikeusministeriö asettaa seurantatyöryhmän seuraamaan Uhripoliittisen toimenpideohjelman ohjausryhmän hyväksymien Uhri rikosprosessissa -työryhmän ehdotusten toimeenpanoa.